

JOURNAL OF INTERACTIVE MEDIA

RECENZOVÁNÍ

CO JE RECENZE

- * Recenze je (akademický) útvar, v němž třetí strana poskytuje vhled do určitého textu
- * Tento vhled se ale neomezuje jen na argumentaci a text je zasazen i do širšího kontextu
- * Aktuální a historický náhled tématu, osoba autora, jeho perspektiva a východiska, potenciál a hodnocení textu
- * Recenze akademického textu zabírá cca 2-4 NS

CO JE RECENZE

- * Recenzovány jsou texty většího rozsahu – monografie, eseje, sborníky
- * Recenze čtenáři umožňuje učinit informované rozhodnutí stran přečtení zdrojového textu
- * Toto rozhodnutí vychází z nezávislé autority recenzenta
- * Recenze poskytuje předběžnou orientaci, upozorňuje na podstatná místa, event. nabízí určitou perspektivu

STRUKTURA RECENZE

- * Strukturu recenze utvářejí zpravidla tři části – úvod, rekonstrukce argumentace, závěr
- * Úvod představuje autora, téma v rámci jeho širších souvislostí a nastiňuje hlavní myšlenku textu
- * Rekonstrukce argumentace představuje autorova tvrzení v rámci jejich instrumentálního pořádku
- * Závěr se vrací k širším souvislostem a ukazuje jak k nim text může být vztahován

ÚVOD RECENZE

- * V rámci prezentace širších souvislostí můžete být kreativní, můžete se pokusit být i vtipní, můžete k těmto souvislostem přistoupit nekonvenčním způsobem.
- * Na začátku recenze je zapotřebí čtenáře nějak zaujmout.
- * Je vhodné prozradit i pár slov o autorovi, přičemž není nutné zabíhat do přílišných detailů.
- * Ve stručnosti představte autorovo tvrzení, připojovat důvody a důkazy není nutné

ÚVOD RECENZE

* Příklad „kreativní“ prezentace širších souvislostí

Pokud provedeme n-gramovou analýzu anglického jazykového korpusu na serveru books.google, zjistíme, že výskyt slovního spojení „společnost vědění“ (knowledge society) se mezi lety 1988 a 2008 více než zosminásobil. Proliferace tohoto termínu se však netýká pouze jeho fungování coby sociálně-vědního výkladového rámce, a to proto, že došlo k jeho transformaci v bytořtné politikum. „Společnost vědění“ tak nalezneme i ve více než ve dvaceti tisících oficiálních dokumentech Evropské unie.

* Pokud Vás nic neotřelého nenapadá, nevadí, hlavní je stručné uvedení do tématu

ÚVOD RECENZE

* Představení autora může být opravdu stručné

Rakouský filosof a esejista Konrad P. Liessmann

* Úvod uzavřete autorovou tezí, kterou můžete doplnit o nějaký stručný kontext (k čemu to směřuje apod.)

nevzdělanosti tvrdí, že rozhodně ne. Společnost vědění totiž podle něj představuje pouhou rétorickou figuru, která zakrývá tristní situaci, kdy vědění spolu se vzděláváním byly zbaveny autonomie a svéprávnosti a dostaly se do vazalského postavení dílčích ekonomických zájmů. V rámci hájení hodnot humanismu tedy Liessmann vydává provokativní text, ve kterém na společnost, jež si podle něj vědění bere jako rukojmí, útočí a zbavuje ji glorioly.

REKONSTRUKCE ARGUMENTACE

- * Rekonstrukce musí komunikovat zejména centrální argument recenzovaného textu

Jádrem Liessmannovy monografie je teze, že vzdělanost, již se zaklíná soudobá západní společnost, není konzistentní s tou vzdělaností, která představovala jeden z pilířů osvícenství. Dnešní vzdělanost už totiž, říká, není programem, nýbrž prostředkem, a to je něco, co se projevuje i v chápání vědění jako takového. Ve vztahu k tomu, co se odehrává v rámci

- * Ta je poté do nějaké recenzentem zvolené míry rozvedena

vzdělávání (ale i vědy) tedy Liessmann upozorňuje, že vědění už v současnosti není chápáno jako nikdy ukončená, emergentně se rozšiřující masa, ale jako soubor jednotlivostí, který je hodnocen v relaci k potřebám trhu. K tomuto pak navíc dodává, že se naprosto vytratil člověk.

REKONSTRUKCE ARGUMENTACE

* V rámci rekonstrukce argumentace je také vhodné zmínit z jakých teoretických východisek autor textu vychází

Prezentovaná kritika kromě — jak už je v názvu publikace naznačeno — Humboldta a Adorna výrazně spočívá i v rámcich formulovaných například Nietzsche nebo Schellingem a

* ...a vůči čemu se eventuálně vymezuje

jako taková pak stojí především proti ekonomizujícím náhledům rámovaným například ohlašování konce industriální éry. Liessmann se totiž domnívá, že průmyslová společnost rozhodně neskončila, a naopak se rozvíjí, a to až do té míry, že dochází k širokému uplatnění její racionality i v rámci vzdělávání a vědy. Manifestací takovéhoho dění je pak podle něj uplatňování

ZÁVĚR RECENZE

* Závěr předkládá odpověď na to, „co se čtenáři dostává do ruky“ – obecnější charakteristika navazující na již řečené, k čemu a jak je zde přispíváno

Slovo teorie je v názvu publikace určitým způsobem zavádějící, a to proto, že se o žádnou — přinejmenším do široka rozvinutou — teorii nejedná. To, o co se Liessmann pojmenováním svého spisu jako teorie snaží, je tak především zdůraznění návaznosti na Adorna a Humboldta a možná i přiřazení díla k obecnější tradici teorie kritické. Pokud totiž někde hledat rychlou charakteristiku naturelu statě, je to právě zde. Teorie nevzdělanosti je útočný, normativní a prakticky orientovaný pamflet (což rozhodně není myšleno pejorativně), jehož dojem bude spíše než v hloubce analýzy spočívat v poskytovaném úhlu pohledu a nápaditém glosování. To je na jednu stranu sice nedostatkem, nicméně takovéto pojetí je vlastně možná

ZÁVĚR RECENZE

* V závěru je dobré zmínit styl psaní

Provokativní, svižný a sarkasmem prosycený styl Teorie nevzdělanosti spolu s víceméně

* určit pro koho je dílo vhodné

umožněný nekomplikovaný přístup pak dílo otevírá i publiku širšímu než akademická obec, na niž Liessmann v první řadě patrně cílil a Teorie nevzdělanosti tak může dobře rezonovat i v rámci pedagogické veřejnosti nebo tvůrců politik a vybudit u nich odlišný způsob promýšlení podstaty

* Musíte zhodnotit, jak dílo ve své celistvosti funguje

pedagogické veřejnosti nebo tvůrců politik a vybudit u nich odlišný způsob promýšlení podstaty vědy, vědění a vzdělávání. Liessmannův břitký a navíc trefný komentář stavu společnosti vědění totiž tento potenciál rozhodně má.

NA CO SI DÁT POZOR

- * AΩ je správná rekonstrukce argumentace, je třeba postihnout především to nejdůležitější
- * Dílo můžete prezentovat i z netradiční perspektivy, je ale zapotřebí dbát na to ať není posunut celkový rámec
- * Analytická složka musí převažovat nad složkou hodnotící
- * Nezapomenout na bibliografický údaj